

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีลักษณะเชิงสถิติแตกต่างกัน นี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาลักษณะเชิงสถิติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเปรียบเทียบความแตกต่าง ลักษณะเชิงสถิติของนิสิต จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นปี คณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคาดหวังในอนาคต กับการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อลักษณะอาจารย์ที่พึงประสงค์ จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังในอนาคต และตามลักษณะเชิงสถิติต่ำ - สูง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

๑. นิสิตที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีลักษณะเชิงสถิติแตกต่างกัน
๒. นิสิตที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน จะมีลักษณะเชิงสถิติแตกต่างกัน
๓. นิสิตที่ศึกษาอยู่ในคณะวิชาต่างกัน จะมีลักษณะเชิงสถิติแตกต่างกัน
๔. นิสิตที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน จะมีลักษณะเชิงสถิติแตกต่างกัน
๕. นิสิตที่มีลักษณะเชิงสถิติแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึงประสงค์

ของอาจารย์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนิสิตคณะต่าง ๆ ทั้ง ๑๔ คณะ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด ๔๒๐ คน และเก็บแบบสอบถามคืนมาได้ ๗๕๖ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๒ การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยถือเกณฑ์การแบ่งจำนวน คณะวิชา เพศ และระดับชั้นปี เป็นเกณฑ์ และใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายจากนิสิตทั้ง ๑๔ คณะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ตอน

ตอนที่ ๑ เป็นข้อความเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ ระดับชั้นปีการศึกษา คณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคาดหวังในอนาคต

ตอนที่ ๒ เป็นแบบวัดลักษณะเชิงลิทธิธันต์ ฟอรัม อี ของรอคิช (Rokeach Dogmatism Scale Form E) ซึ่งได้ปรับปรุงมาจากงานวิจัยของประกอบ คูปรัดน์ ประกอบด้วยข้อความ ๒๐ ข้อ โดยให้ผู้ตอบประเมินค่า ๑ - ๖ เลือกเพียงคำตอบเดียว เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกทัศนคติต่อเรื่องต่าง ๆ ในชีวิต

ตอนที่ ๓ เป็นข้อความความคิดเห็นในเรื่องลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์เป็นคำถามให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง (Forced-Choice Questions) จำนวน ๑๔ ข้อ ซึ่งผู้วิจัยแปลจากคำถามในงานวิจัยของ วิลเบิร์ต เอ็ม เลเนอร์ดที่สอง (Wilbert M. Leonard II 1973)

ตอนที่ ๔ เป็นคำถามถึงระดับความพึงพอใจในอาจารย์ผู้สอนตามประสบการณ์ของนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาในการช่วยแจกและเก็บแบบสอบถามจากอาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำคณะต่าง ๆ ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยได้แจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการหาค่าสถิติต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อการวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยดังนี้

๑. ข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการหาความถี่ค่าร้อยละ

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเชิงลิทธิธันต์ของนิสิต ประเมินโดยค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ลักษณะเชิงลิทธิธันต์ด้วยการวิเคราะห์ค่าที (T - test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ด้วยการทดสอบ

เอฟเทสต์ (F - test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ลงมา จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยการทดสอบเชฟเฟ (Scheffé)

๓. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิต ต่อลักษณะอาจารย์ที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ด้วยการทดสอบค่าไค-สแควร์

๔. ข้อมูลเรื่องระดับความพึงพอใจในอาจารย์ของนิสิต เสนอค่าความถี่ ค่าร้อยละ และทดสอบความแตกต่างด้วยค่าไค-สแควร์

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเสนอตามลำดับดังนี้

๑. ลักษณะเชิงสถิติขั้นต้นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. ความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อลักษณะอาจารย์ที่พึงประสงค์
๓. ระดับความพึงพอใจของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่ออาจารย์ในมหาวิทยาลัย

ลักษณะเชิงสถิติขั้นต้นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิสิตกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๙๖ คน เป็นนิสิตเพศชาย ๓๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๑ เป็นนิสิตเพศหญิง ๔๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๙ ในจำนวนนี้เป็นนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง ๑๘๗ คน นิสิตชั้นปีที่สอง ๒๑๓ คน นิสิตชั้นปีที่สาม ๒๐๖ คน และนิสิตชั้นปีที่สี่ ๑๙๐ คน เป็นนิสิตจาก ๑๕ คณะวิชาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนประมาณ ร้อยละ ๖ จากจำนวนของนิสิตทั้งหมด นิสิตส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๒.๐ - ๓.๕ ลักษณะเชิงสถิติขั้นต้นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพิจารณาจากคะแนนค่าเฉลี่ย (Mean) ซึ่งเท่ากับ ๗๑.๕๘ จากคะแนนต่ำสุดคือ ๓๑.๐ และคะแนนสูงสุดคือ ๑๐๕.๐๐ นิสิตมีลักษณะเชิงสถิติขั้นต้นอยู่ในระดับกลางไม่สูงหรือต่ำ

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะเชิงสถิติขั้นต้นของนิสิต จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นปี คณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคาดหวังในอนาคต ปรากฏผลดังนี้

๑. เพศ ผลจากการวิจัยนี้ พบว่า นิสิตเพศชาย และนิสิตเพศหญิง มีลักษณะเชิง
 สัทธัตว์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (นิสิตชาย $\bar{X} = ๗๑.๘๘$ นิสิตหญิง $\bar{X} = ๗๑.๒๔$) ซึ่ง
 ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๑ ซึ่งตั้งไว้ว่า นิสิตที่มีเพศต่างกันจะมีลักษณะเชิงสัทธัตว์แตกต่างกัน

๒. ระดับชั้นปีการศึกษา การวิจัยครั้งนี้พบว่า นิสิตชั้นปีที่ ๒ และนิสิตชั้นปีที่ ๔ มีค่า
 เฉลี่ยของคะแนนลักษณะเชิงสัทธัตว์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ (นิสิตชั้นปีที่สอง
 $\bar{X} = ๗๒.๘๘$ นิสิตชั้นปีที่สี่ $\bar{X} = ๖๘.๘๘$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๒ ซึ่งตั้งไว้ว่า นิสิต
 ที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกันจะมีลักษณะเชิงสัทธัตว์แตกต่างกัน

๓. คณะวิชาที่ศึกษา พบว่า นิสิตที่ศึกษาในคณะวิชาต่างกัน มีลักษณะเชิงสัทธัตว์
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ กล่าวคือ นิสิตคณะ เกษษศาสตร์ เป็นนิสิตที่มีลักษณะ
 เชิงสัทธัตว์สูงที่สุด ($\bar{X} = ๘๕.๐๘$) แตกต่างจากนิสิตคณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ คณะครุศาสตร์
 ($\bar{X} = ๗๒.๖๗$) นิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ ($\bar{X} = ๗๐.๗๑$) นิสิตคณะนิเทศศาสตร์ (\bar{X}
 $= ๖๗.๕๘$) นิสิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ($\bar{X} = ๗๓.๑๗$) นิสิตคณะแพทยศาสตร์
 ($\bar{X} = ๖๘.๑๒$) นิสิตคณะรัฐศาสตร์ ($\bar{X} = ๖๘.๘๓$) นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = ๗๐.๓๑$)
 นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ($\bar{X} = ๖๘.๓๒$) นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ ($\bar{X} = ๖๘.๔๘$)
 นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ ($\bar{X} = ๗๓.๔๕$) นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ($\bar{X} = ๗๓.๒๒$)
 นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ ($\bar{X} = ๗๓.๓๐$) และนิสิตคณะอักษรศาสตร์ ($\bar{X} = ๖๗.๐๒$)

๔. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๒.๐ -
 ๒.๕ มีลักษณะเชิงสัทธัตว์สูงที่สุด ($\bar{X} = ๗๓.๔๐$) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับนิสิต
 ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๓.๐ - ๓.๕ ซึ่งเป็นนิสิตกลุ่มที่มีลักษณะเชิงสัทธัตว์ต่ำที่สุด
 ($\bar{X} = ๖๘.๓๑$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน
 จะมีลักษณะเชิงสัทธัตว์แตกต่างกัน

๕. ความคาดหวังในอนาคต พบว่า ผู้แปรนี้ไม่มีผลต่อลักษณะเชิงสัทธัตว์ของ
 นิสิต กล่าวคือ นิสิตที่มีความคาดหวังในอนาคตต่างกันจะมีลักษณะเชิงสัทธัตว์ไม่แตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญ (นิสิตที่คาดหวัง ศึกษาต่อในประเทศทันที $\bar{X} = ๗๒.๐๒$ ศึกษาต่อต่างประ-
 เทศทันที $\bar{X} = ๗๒.๗๑$ ทำงานเกี่ยวกับการสอนหรือวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา $\bar{X} = ๗๔.๓๗$
 ประกอบอาชีพในหน่วยงานนอกสถาบันการศึกษา $\bar{X} = ๗๑.๒๘$)

ความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์

จากการวิจัยครั้งนี้ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความเห็นว่า ลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์เป็นดังนี้

อาจารย์ที่ดี ควรเป็นอาจารย์ที่เห็นความสำคัญในการพยายามสร้างความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับนิสิต (ร้อยละ ๗๗.๑) อาจารย์ไม่ควรเคร่งครัดตามประมวลการสอน แต่อนุญาตให้นิสิตกำหนดแนวการเรียนได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ ๗๕.๔) ในการสอนอาจารย์ควรให้เวลานิสิตได้ซักถาม และเปิดโอกาสให้นิสิตได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (ร้อยละ ๗๓.๔) อาจารย์ที่มีความสามารถปานกลาง แต่ให้คะแนนดี (ร้อยละ ๗๒.๔) อาจารย์ควรให้นิสิตสามารถเลือกเข้าหรือไม่เข้าชั้นเรียนได้ (ร้อยละ ๗๒.๑) อาจารย์ควรเป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้จากประสบการณ์ตรง (ร้อยละ ๗๐.๖) อาจารย์ควรใช้เวลาส่วนใหญ่ให้กับนิสิต (ร้อยละ ๖๗.๓) เป็นที่คุ้นเคยในหมู่นิสิต (ร้อยละ ๖๕.๑) เมื่อปรับปรุงลักษณะรายวิชาควรยึดความคิดเห็นทางวิชาชีพเป็นหลัก (ร้อยละ ๖๔.๑) อาจารย์ควรมีบทบาทเฉพาะงานในสาขาวิชาของตนเป็นหลัก (ร้อยละ ๖๑.๖)

นิสิตไม่ต้องการให้อาจารย์มีความสัมพันธ์กับนิสิตเฉพาะในเชิงวิชาการ กำหนดให้นิสิตเรียนตามประมวลการสอนอย่างเคร่งครัด สอนนิสิตเต็มชั่วโมงไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม อาจารย์ที่มีความสามารถเป็นเยี่ยม แต่กตจะแนะ อาจารย์ที่กำหนดให้นิสิตต้องเข้าชั้นเรียน อาจารย์ที่มีความรู้จากการอ่านตำราอย่างเชี่ยวชาญ อาจารย์ซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำวิจัย ค้นคว้า อ่านตำรา อาจารย์ซึ่งเป็นที่รู้จักกว้างขวางระดับชาติในสาขาของตนเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตจำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นปี คณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคาดหวังในอนาคต ด้วยการทดสอบค่าไค-สแควร์ ปรากฏผล ดังนี้

นิสิตเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์แตกต่างกัน ๓ ลักษณะ คือ นิสิตหญิงมีแนวโน้มชอบอาจารย์ที่ให้คำตอบตรง ๆ ส่วนนิสิตชายชอบอาจารย์ที่กระตุ้นให้ค้นคว้าด้วยตนเอง นิสิตชายชอบให้อาจารย์มีบทบาทในสาขาวิชาของตนมากกว่านิสิตหญิง และนิสิตหญิงชอบให้อาจารย์มีบทบาท ในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยมากกว่า

นิสิตชาย และนิสิตหญิงชอบอาจารย์ที่มีความสามารถปานกลาง แต่ให้คะแนนต่อนักศึกษามากกว่านิสิตชาย และนิสิตชายชอบอาจารย์ที่มีความสามารถยอดเยี่ยมแต่กคะแนนต่อนักศึกษามากกว่านิสิตหญิง (รายละเอียด โปรดดูตารางที่ ๑๔ หน้า ๗๕)

นิสิตที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ไม่แตกต่างกัน

นิสิตที่ศึกษาในคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์แตกต่างกัน ๑๐ ลักษณะ คือ ในเรื่องเกี่ยวกับการสอน เช่น การกำหนดให้นิสิตเรียนตามประมวลการสอนอย่างเคร่งครัดหรือไม่ การบรรยายโดยยึดตามตำราหรือตามประสบการณ์ของอาจารย์ การเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมหรือไม่ ในเรื่องกำหนดให้นิสิตต้องเข้าชั้นเรียนหรือให้เลือกได้ เรื่องความสัมพันธ์กับนิสิต เรื่องการพิจารณาปรับปรุงลักษณะรายวิชา อาจารย์ยึดความคิดเห็นทางวิชาชีพหรือตามการประเมินจากนิสิต อาจารย์ควรรหาความรู้จากตำรา หรือประสบการณ์ตรง และในเรื่องความสามารถของอาจารย์กับการให้คะแนน (รายละเอียดโปรดดูตารางที่ ๑๔ หน้า ๘๑)

นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์แตกต่างกัน ๓ ลักษณะ คือ นิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง (๒.๐ - ๒.๗๕) ชอบอาจารย์ซึ่งไม่ตอบคำถามโดยตรง อาจารย์ที่เป็นที่ยกย่องในแวดวงวิชาชีพ และอาจารย์ที่มีความสามารถปานกลาง แต่ให้คะแนนดี ส่วนนิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับสูง (๒.๗๕ - ๓.๕) ชอบอาจารย์ที่ให้คำตอบตรง ๆ อาจารย์ซึ่งเป็นที่ยกย่องในหมู่นิสิตและอาจารย์ที่มีความสามารถยอดเยี่ยมแต่กคะแนน (รายละเอียด โปรดดูตารางที่ ๑๖ หน้า ๘๔)

นิสิตที่มีความคาดหวังในอนาคตแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์แตกต่างกัน ๒ ลักษณะคือ ในเรื่องกำหนดให้เข้าชั้นเรียนหรือไม่ กับการที่อาจารย์มีบทบาทในสาขาวิชาของตนหรือ มีบทบาทในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย (รายละเอียดโปรดดูตารางที่ ๑๗ หน้า ๘๖)

นิสิตที่มีลักษณะเชิงสหวัฒนธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์แตกต่างกัน ๔ ลักษณะ คือ นิสิตที่มีลักษณะเชิงสหวัฒนธรรม มีแนวโน้มชอบอาจารย์ซึ่งไม่เคร่ง-

ครัดตามประมวลการสอน และ อนุญาตให้นิสิตกำหนดแนวการเรียนด้วยตนเอง ชอบอาจารย์ที่ไม่ให้คำตอบตรง แต่กระตุ้นให้นิสิตค้นคว้าด้วยตนเอง อาจารย์ที่บรรยายหรืออภิปรายโดยใช้เอกสารอื่น ๆ เป็นหลักมากกว่าตำราเรียน ชอบอาจารย์ที่มีบทบาทในสาขาวิชาของตนมากกว่านิสิตที่มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์สูง (รายละเอียดโปรดดูตารางที่ ๑๔ หน้า ๔๔)

ระดับความพึงพอใจของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่ออาจารย์ในมหาวิทยาลัย

เมื่อให้นิสิต ประเมินลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์จากลักษณะต่าง ๆ จากประสบการณ์ของนิสิตที่ได้ศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว นิสิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๖๒.๔) มีความเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างพึงพอใจ นิสิตจำนวนร้อยละ ๓๐.๔ มีความเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างไม่พึงพอใจ ร้อยละ ๓.๕ พึงพอใจอย่างยิ่ง และอีกร้อยละ ๓.๑ ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง

เมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในอาจารย์ จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา (วิทยาศาสตร์ และ สังคมศาสตร์) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคาดหวังในอนาคต ปรากฏผลดังนี้

๑. ไม่พบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ระหว่างตัวแปรเพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังในอนาคต

๒. นิสิตกลุ่มที่ศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ คือ นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ มีแนวโน้มค่อนข้างพึงพอใจในอาจารย์มากกว่า (ร้อยละ ๖๗.๖) นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ ๕๗.๑) นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ ค่อนข้างไม่พึงพอใจในอาจารย์มากกว่า (ร้อยละ ๓๕.๔) นิสิตทางสาขาสังคมศาสตร์ (ร้อยละ ๒๖.๑)

๓. นิสิต ซึ่งมีลักษณะเชิงสิทธิอันต์ต่างกัน มีความพึงพอใจในอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ นิสิตที่มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์สูง มีความเห็นค่อนข้างพึงพอใจ และพึงพอใจอย่างยิ่ง (ร้อยละ ๖๓.๔ และ ร้อยละ ๕.๗) มากกว่า นิสิตซึ่งมีลักษณะเชิงสิทธิอันต์ต่ำ (ร้อยละ ๖๒.๔ และร้อยละ ๑.๓) นิสิตที่มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์ต่ำ ค่อนข้างไม่พึงพอใจ (ร้อยละ ๓๒.๕) ในอาจารย์มากกว่านิสิตซึ่งมีลักษณะเชิงสิทธิอันต์สูง (ร้อยละ ๒๔.๐)

อภิปรายผล

จากการศึกษาลักษณะเชิงสถิติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพิจารณาจากคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = ๗๑.๕๘$) นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยทั่วไป มีลักษณะเชิงสถิติอยู่ในระดับกลาง ไม่เป็นผู้มีลักษณะเชิงสถิติสูง คือ ไม่เป็นผู้ที่ปิดใจ ชันเป็นลักษณะที่ไม่สามารถยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของตนเอง พึ่งพาในผู้มีอำนาจ (authority) ไม่มีเหตุผล ขาดความอดกลั้น กังวลใจ ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ยากที่จะยอมรับความคิดเห็นความเชื่อใหม่ ๆ ในขณะเดียวกัน นิสิตก็ไม่ใช่เป็นผู้ที่มีลักษณะเชิงสถิติต่ำ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นบุคคลในสังคมซึ่งได้รับการศึกษาสูง จึงค่อนข้างมีเหตุผล พร้อมทั้งยอมรับความแตกต่างในทางความเชื่อ ความคิด รู้จักคิดพิจารณาวิพากษ์ วิจาร์ณ รู้จักวิเคราะห์ ประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะของผู้มีการศึกษาโดยทั่วไป

เมื่อศึกษาตัวแปร เรื่อง เพศ ระดับชั้นปี คณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิง มีลักษณะเชิงสถิติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ข้อค้นพบนี้แตกต่างจากการศึกษาของบาห์เรย์นี (Bahrayni 1981 : 4246 A) ซึ่งพบว่าเพศเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับของคะแนน ลักษณะเชิงสถิติ กล่าวคือเพศหญิง จะมีลักษณะเชิงสถิติต่ำกว่าเพศชาย ข้อค้นพบที่แตกต่างอันจะเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมในสังคม และตัวแปรที่มีผลอื่น ๆ ในบรรดานิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความแตกต่างระหว่างเพศมีน้อย ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นิสิตเพศชาย และเพศหญิง มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จะเห็นจากบรรดาผู้นำนิสิตทั้งในกิจกรรมทางการเมืองก็ดี กิจกรรมอาสาพัฒนาชนบทก็ดี เป็นนิสิตทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีจำนวนไม่แตกต่างกัน แสดงถึงความคิด ความสามารถ และทัศนคติซึ่งไม่แตกต่างกันระหว่างนิสิตเพศชายและนิสิตเพศหญิง เมื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะเชิงสถิติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงไม่พบว่ามี ความแตกต่างกัน ระหว่างนิสิตชายและนิสิตหญิง

เกี่ยวกับตัวแปร ระดับชั้นปีที่นิสิตศึกษา พบว่า นิสิตชั้นปีที่สี่ มีลักษณะเชิงสถิติต่างกับนิสิตชั้นปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ คือนิสิตชั้นปีที่ ๔ เป็นนิสิตกลุ่มที่มีลักษณะเชิงสถิติต่ำกว่า ($\bar{x} = ๖๘.๓๑$) นิสิตชั้นปีที่สอง มีลักษณะเชิงสถิติสูงที่สุด ($\bar{x} = ๗๒.๕๔$) ข้อค้นพบ

นี้ตรงกับความคิดเห็นของจาคอบ (Jacob 1957) ซึ่งเห็นว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยจะช่วยอบรมกล่อมเกลาผู้เรียน แม้ว่าจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพพื้นฐานของนิสิตนักศึกษา แต่จาคอบ กล่าวว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัย จะมีความเข้มงวดน้อยลง มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์น้อยลง (less dogmatic) ลดความเชื่อที่รุนแรงลง มีความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ในผู้มีอำนาจมากขึ้น นิสิตชั้นปีที่ ๔ ซึ่งเป็นนิสิตชั้นปีสุดท้ายได้ผ่านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่านิสิตอื่น ๆ จึงมีลักษณะเชิงสิทธิอันต์ต่ำที่สุด การศึกษาได้มีส่วนช่วยทำให้นิสิตมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ใจกว้างขึ้น ความคิดที่จะพึ่งพาในผู้มีอำนาจน้อยลง รู้จักวิเคราะห์ พิจารณา ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของตนเองได้ดีขึ้น อันเป็นลักษณะของผู้มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์น้อยลง จากการวิจัยของ แพลนท์ (Plant 1958) เห็นว่าการที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ช่วยให้คนมีความใจกว้างมากขึ้น มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์ลดลง เชื่อชาตินิยมลดลง เฟลด์แมน และนิวคอมบ (Feldman and Newcomb 1970 : 31) เอง ก็ยืนยันความคิดที่ว่า มีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างนักศึกษาปีที่ ๑ และนักศึกษาปีที่ ๔ แทบจะไม่มีข้อยกเว้น คือ นักศึกษาปีที่ ๔ จะมีลักษณะอำนาจนิยมน้อยลง ลักษณะเชิงสิทธิอันต์ลดลง มีอคติน้อยลงกว่านักศึกษาระดับชั้นปีหนึ่ง

เป็นที่น่าสังเกตว่า จากการวิจัยครั้งนี้ นิสิตชั้นปีที่สอง เป็นนิสิตที่มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์สูงที่สุด ($\bar{X} = ๗๒.๔๔$) เพิ่มขึ้นกว่าเมื่อนิสิตเรียนอยู่ในชั้นปีที่ ๑ ($\bar{X} = ๗๒.๐๕$) ตามสภาพที่เป็นอยู่ในมหาวิทยาลัย นิสิตชั้นปีที่สอง ยังคงทำหน้าที่ดูแลอบรม นิสิตชั้นปีที่หนึ่ง ซึ่งเป็นนิสิตใหม่ในมหาวิทยาลัย มีการประชุมเชียร์ การควบคุมดูแลให้นิสิตใหม่เป็นกองเชียร์ในการแข่งขันกีฬาระหว่างคณะหรือกับสถาบันอื่น ทุกคณะนิสิตชั้นปีที่สองจะทำหน้าที่เป็นผู้นำกิจกรรม การอบรมดูแลนิสิตใหม่ เพื่อให้เกิดความสามัคคี รักหวงรักคณะ มีระเบียบวินัย สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยดี แม้ว่าปัจจุบันนี้ การดูแลควบคุมนิสิตใหม่จะคลายความเข้มงวดลงมากกว่าในอดีต ซึ่งถือระบบโซตัส (SOTUS) คือ อาวุโส นำใจ สามัคคี ระเบียบ ประเพณี เป็นหลักในการปกครองดูแลให้นิสิตใหม่ปฏิบัติตามรุ่นที่ก็ตาม นิสิตชั้นปีที่สอง ยังคงมีลักษณะความเข้มงวด เชื่อมั่นในความคิดเห็นของตนเอง ต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ค่อยยอมรับความคิดเห็นซึ่งแตกต่างไปจากของตนเอง เนื่องจากต้องการเป็นผู้นำให้นิสิตใหม่ประพฤติปฏิบัติตาม นิสิตชั้นปีที่สองจึง เป็นกลุ่มนิสิตที่มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์สูงที่สุด และเริ่มลดความเข้มงวดลง มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์น้อยลง เมื่อศึกษา

อยู่ในชั้นปีที่สาม ($\bar{x} = ๗๑.๑๗$) และมีลักษณะเชิงสหสัมพันธ์น้อยที่สุด เมื่อศึกษาอยู่ในชั้นปีที่สี่ ($\bar{x} = ๖๔.๔๘$)

ตัวแปรด้านสาขาวิชาที่ศึกษา จากการศึกษาพบว่า นิสิตซึ่งเรียนอยู่ในคณะวิชาแตกต่างกัน มีลักษณะเชิงสหสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ. กล่าวคือ นิสิตซึ่งมีลักษณะเชิงสหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ ($\bar{x} = ๘๕.๐๕$) รองลงไปคือ นิสิตคณะนิติศาสตร์ ($\bar{x} = ๗๔.๕๔$) นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ ($\bar{x} = ๗๓.๕๕$) และนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ ($\bar{x} = ๗๓.๓๐$) ส่วนนิสิตที่พบว่ามีลักษณะเชิงสหสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือนิสิตคณะอักษรศาสตร์ ($\bar{x} = ๖๗.๐๒$) รองลงไปคือนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ ($\bar{x} = ๖๗.๕๔$) นิสิตคณะแพทยศาสตร์ ($\bar{x} = ๖๘.๑๒$) และนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ($\bar{x} = ๖๔.๓๒$)

ในเรื่องความแตกต่างทางสาขาวิชาที่นิสิตศึกษากับลักษณะเชิงสหสัมพันธ์ของนิสิต จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา ก็ยังไม่อาจมีข้อสรุปที่แน่นอนตายตัว เช่น เลวิน (Levin 1967) ศึกษา กลุ่มนักศึกษาที่มีลักษณะอำนาจนิยมสูง ๒ กลุ่ม กลุ่มที่มีลักษณะอำนาจนิยมลดลง เนื่องจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย เป็นกลุ่มซึ่งสนใจทางปัญญา (Intellectual) และเรื่องราวทางมนุษยศาสตร์ เป็นกลุ่มนักศึกษาที่สนใจเลือกเรียนทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติหรือชีววิทยามากกว่านักศึกษาซึ่งเลือกเรียนทางสังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์ ส่วนเทรนต์ และ เมดsker (Trent and Medsker : 1967) พบว่า นักศึกษาซึ่งลดลักษณะอำนาจนิยมลงมาก ระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นกลุ่มซึ่งเลือกเรียนทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนนักศึกษา กลุ่มที่ยังอำนาจนิยมลดลงน้อย เป็นกลุ่มซึ่งเลือกเรียนทางวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และทางการศึกษา ส่วนเฟลด์แมนและนิวคอมบ (Feldman and Newcomb : 1970) ศึกษาพบว่า นักศึกษาในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ อยู่ในระดับคะแนนปานกลางค่อนข้างต่ำ คือ เป็นกลุ่มที่มีลักษณะอำนาจนิยมหรือลักษณะเชิงสหสัมพันธ์ต่ำกว่านักศึกษาสาขาอื่น นักศึกษาทางสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ สาขาทางธุรกิจ คะแนนจะมีทั้งสูง กลาง และ ต่ำ แต่มีแนวโน้มไปทางคะแนนกลาง และคะแนนสูง นักศึกษาทางศึกษาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ จะเป็นกลุ่มที่อยู่ในพวกคะแนนสูง

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ ที่น่าสนใจคือ สาขาวิชาซึ่งพบว่านิสิตมีคะแนนลักษณะเชิงสหสัมพันธ์ต่ำ ได้แก่ นิสิตคณะอักษรศาสตร์ นิเทศศาสตร์ แพทยศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์

ซึ่งนิสิตซึ่งเลือกเรียนในคณะวิชาทั้งสี่ โดยเฉพาะคณะอักษรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีลักษณะเด่นประการหนึ่งที่ได้สังเกตเห็น คือ เป็นนิสิตกลุ่มที่มีความสามารถสูง ทั้งนี้จะพิจารณาจากคะแนนการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา นิสิตที่เลือกเข้าศึกษาในคณะดังกล่าว จะเป็นนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงจากการศึกษาในระดับมัธยมปลาย และเป็นผู้เลือกเข้าศึกษาในคณะดังกล่าวเป็นอันดับหนึ่งทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่า นิสิตที่มีความสามารถในทางสติปัญญา หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรียนสูง เป็นกลุ่มนิสิตที่มีลักษณะเชิงสิทธิอันศักดิ์ ซึ่งมีลักษณะที่เป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ใจกว้าง สามารถยอมรับความคิดแปลกใหม่ ซึ่งแตกต่างไปจากความคิดของตนเอง มีความยืดหยุ่น และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ไม่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือความเคยชิน มีความสามารถที่จะประเมิน ตอบโต้กับสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับอย่างอิสระ มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับผลจากการวิจัยซึ่งเปรียบเทียบลักษณะเชิงสิทธิอันศักดิ์ระหว่างนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จะมีลักษณะเชิงสิทธิอันศักดิ์ต่างกันด้วย คือนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (G.P.A. ๓.๐ - ๓.๕) จะเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเชิงสิทธิอันศักดิ์ ($\bar{X} = ๖๔.๓๑$) ในขณะที่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (G.P.A. ๒.๐ - ๒.๕) จะเป็นกลุ่มนิสิตที่มีคะแนนลักษณะเชิงสิทธิอันศักดิ์สูง ($\bar{X} = ๗๓.๕๑$) จึงอาจกล่าวได้ว่า นิสิตกลุ่มที่เรียนเก่งหรือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นผู้ที่มีความสามารถในทางสติปัญญาสูง มีลักษณะของความเปิดใจ (open mind) ไม่เข้มงวด ไม่ต้องพึ่งพาในผู้มีอำนาจอื่น เป็นลักษณะของผู้ที่มีลักษณะเชิงสิทธิอันศักดิ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าด้วยลักษณะเชิงสิทธิอันศักดิ์ของรอกซ์ (Fokeach : 1960)

เมื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นว่า อาจารย์ที่ดี ควรเป็นอาจารย์ที่ไม่เคร่งครัดตามประมวลการสอนและอนุญาตให้นิสิตกำหนดแนวทางการเรียนได้ด้วยตัวเอง พิจารณาปรับปรุงลักษณะรายวิชาตามความคิดเห็นทางหลักวิชาชีพ อนุญาตให้นิสิตเลือกเข้าหรือไม่เข้าชั้นเรียนได้ อาจารย์ควรเป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้จากประสบการณ์ตรงมากกว่าจากการอ่านตำรา อาจารย์ควรบรรยายหรืออภิปราย โดยใช้เอกสารประกอบอื่น ๆ มากกว่าการยึดตำราเรียนเป็นหลัก ควรสอนโดยมีเวลาให้นิสิตซักถามให้โอกาสนิสิตได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพยายามสร้างความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับนิสิต มีบทบาทในสาขาวิชาของตนมากกว่าการมี

บทบาทในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เป็นอาจารย์ที่เป็นที่รู้จักคุ้นเคยในหมู่นิสิต ใช้เวลาส่วนใหญ่ให้กับนิสิต มีความสามารถปานกลางแต่ให้คะแนนดี

จากข้อค้นพบนี้ ลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่หลายประการสอดคล้องกับลักษณะอาจารย์ที่พึงประสงค์ของนักศึกษา จากการวิจัยของ เลเนอर्ड ที่สอง (Wilbert M. Leonard II 1973) ซึ่งพบว่าลักษณะอาจารย์ในอุดมคติตามสายตาของนักศึกษาคือ อาจารย์ที่อนุญาตให้นักศึกษากำหนดแนวการเรียนด้วยตัวเอง พิจารณาปรับปรุงลักษณะรายวิชาโดยอาศัยผลจากการประเมินของนักศึกษา ให้คำตอบโดยตรงต่อคำถามของนักศึกษามิใช่โยนบายนให้นักศึกษาเลือกเข้าหรือไม่เข้าชั้นเรียนได้ บรรยายโดยอาศัยเอกสารประกอบอื่น ๆ ให้เวลานักศึกษาซักถามแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พยายามมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับนักศึกษา มีบทบาทเฉพาะงานในสาขาของตน ใช้เวลาส่วนใหญ่ให้กับนักศึกษา เป็นที่ยกย่องในหมู่นักศึกษา และเป็นอาจารย์ที่มีความสามารถยอดเยี่ยม แม้จะให้คะแนนต่ำไปบ้าง

ลักษณะอาจารย์ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากข้อค้นพบดังกล่าวมาแล้ว สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักศึกษา จากงานวิจัยของ เลเนอर्ड ที่สอง เป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มนักศึกษาของไทย ซึ่งมีความแตกต่างกับนักศึกษาของสหรัฐอเมริกา ทั้งโดย เชื้อชาติ ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด แต่ความคิดเห็นที่มีต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ของนักศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงเป็นข้อสังเกตที่นำไปสู่ความสนใจ

นิสิตต้องการอาจารย์ที่มีลักษณะผ่อนคลาย เช่นในเรื่องการเลือกเข้าหรือไม่เข้าชั้นเรียน ซึ่งเรื่องนี้ สติคแลนด์ (Stickland 1975) มีความเห็นว่า ควรเป็นความชอบธรรมของนักศึกษาที่จะเลือกได้ อาจารย์เองที่ควรเป็นผู้ทำให้ชั้นเรียนน่าสนใจ ดึงดูดผู้เรียน ทำให้เขารู้สึกว่าขาดอะไรไป หากไม่ได้เข้าชั้นเรียน นิสิตเห็นว่าในการสอน อาจารย์ไม่จำเป็นต้องเคร่งครัดตามประมวลการสอน แต่อย่างไรก็ตาม นิสิตยังคงมีความเชื่อและให้ความสำคัญกับความคิดเห็นทางวิชาชีพ คือ นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่า ถ้าจะมีการปรับปรุงลักษณะรายวิชาควรพิจารณาตามความคิดเห็นทางพฤกษศาสตร์มากกว่าที่จะอาศัยการประเมินของนิสิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกอบไปด้วยคณะ ซึ่งเน้นหนักการเรียนในวิชาชีพเป็นส่วนใหญ่ เช่น

คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ นิสิตส่วนใหญ่จึงเห็นความสำคัญของความคิดเห็นในทางวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อกำหนดกรอบในการวาง วิชาชีพของตน เมื่อสำเร็จการศึกษาและออกไปประกอบอาชีพ

ในด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์ นิสิตต้องการอาจารย์ที่มีประสบการณ์ ศึกษาหาความรู้จากประสบการณ์ตรง มากกว่าอาจารย์ที่ยึดถือความรู้จากตำรา และในการสอน นิสิตต้องการให้อาจารย์ใช้เอกสารอ้างอิงจากแหล่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากกว่าอาศัยความรู้ที่ได้จากตำราเพียงอย่างเดียว ระหว่างอาจารย์ที่มีความสามารถยอดเยี่ยม แต่ให้คะแนนต่ำ และอาจารย์ที่มีความสามารถปานกลางแต่ให้คะแนนดี นิสิตเลือกอาจารย์ที่มีความสามารถปานกลางแต่ให้คะแนนดี เป็นการแสดงว่านิสิตส่วนใหญ่แล้ว เห็นความสำคัญของการได้คะแนนดีเป็นสำคัญ เพราะคะแนนเป็นเครื่องหมายแสดง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ซึ่งสามารถมองเห็นและนำไปอ้างอิงได้ คะแนนสูงจึงมีความหมายสำหรับการที่นิสิตจะเลือกศึกษาต่อไปในระดับสูง รวมทั้งการเลือกประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาด้วย

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต ในขณะที่นิสิตต้องการอาจารย์ที่มีความเป็นนักวิชาการ คือมีบทบาทในสาขาวิชาของตนมากกว่าชอบที่จะให้อาจารย์เข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น งานบริหาร เป็นต้น แต่ถ้าให้นิสิตเลือกระหว่างความเป็นนักวิชาการ สนใจศึกษาค้นคว้าวิจัย กับความสัมพันธ์ที่อาจารย์พึงมี เป็นการส่วนตัวกับนิสิตแล้ว นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องการอาจารย์ที่มีความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับนิสิต นอกเหนือจากความสัมพันธ์กันในเชิงวิชาการ นิสิตต้องการอาจารย์ซึ่งเป็นที่รู้จักคุ้นเคย สนับสนุนให้ความเป็นกันเอง ใช้เวลาส่วนใหญ่ให้กับนิสิต เป็นที่ยกย่องในหมู่นิสิต มากกว่าอาจารย์ซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในระดับชาติ ใช้เวลาทำการวิจัย ค้นคว้าอ่านตำรา จนเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องในแวดวงวิชาชีพในสาขาของตน ในการเรียนการสอน นิสิตต้องการให้อาจารย์เปิดโอกาสให้พูดคุย ชักถาม และมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน เช่น มานและคณะ (Mann and others 1970) กล่าว

ว่า นักศึกษาต้องการให้อาจารย์เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งสร้างความสัมพันธ์อย่างสนิทสนมกับผู้เรียน ให้ความเชื่อถือไว้วางใจ และผู้เรียนสามารถจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้โดยเสรี ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะเรื่องในทางวิชาการหรือหลักสูตรเพียงอย่างเดียว วิลสันและคณะ (Wilson and others 1974) เช่นกันศึกษาพบว่า อาจารย์ที่ดีคือ อาจารย์ที่ให้ความสำคัญของการสอนมากกว่าการวิจัย ให้ความสำคัญกับตนเองกับนักศึกษา มีความสนใจในตัวนักศึกษา ลักษณะดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับที่ อุทุมพร ทองอุไทย (๒๕๒๓) ศึกษาลักษณะอาจารย์ในอุดมคติของนิสิต

ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ที่พึงประสงค์คืออาจารย์ที่เห็นความสำคัญของผู้เรียน (Student centered) ให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจกับคนเคย เสียสละเวลาให้นิสิตได้ปรึกษาพูดคุยนอกเหนือไปจากเรื่องทางวิชาการในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้นิสิตได้ซักถาม แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ไม่เข้มงวดในเรื่องการเข้าชั้นเรียน ผ่อนปรนให้นิสิตเลือกด้วยตนเอง มีการสอนที่น่าสนใจ เพื่อดึงใจให้นิสิตเข้าเรียน อาจารย์ที่พึงประสงค์ของนิสิตไม่จำเป็นต้องเป็นนักวิชาการชั้นเลิศ เป็นที่รู้จักในระดับชาติ แต่ควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์กว้างขวาง และทำให้นิสิตเกิดความสนใจใฝ่รู้ ต้องการศึกษารเรียนรู้จากอาจารย์ อาจารย์ควรเป็นนักวิชาการในด้านที่มีความกระตือรือร้น ค้นคว้าหาความรู้ในสาขาวิชาการของตนเองมากกว่าที่จะเป็นผู้มีความสามารถในทางการบริหาร หรืองานในหน้าที่อื่น

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนิสิตชายและนิสิตหญิง นิสิตหญิงมีแนวโน้มชอบให้อาจารย์ตอบคำถามโดยให้คำตอบตรง ๆ มากกว่าการกระตุ้นให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นิสิตชายมีแนวโน้มชอบอาจารย์ที่มีบทบาทในสาขาวิชาของตน มากกว่ามีบทบาทในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และนิสิตหญิงมีแนวโน้มชอบอาจารย์ที่มีความสามารถปานกลาง แต่ให้คะแนนดีมากกว่านิสิตชาย

นิสิตซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแนวโน้มชอบอาจารย์ที่ตอบคำถามของนิสิต โดยให้คำตอบตรง ๆ และชอบอาจารย์ที่มีความสามารถปานกลาง แต่ให้คะแนนดี มากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า

นิสิตที่ศึกษาในคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์แตกต่างกันในหลายลักษณะ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างความคิดเห็นของนิสิตจำแนกตามลักษณะเชิงสถิติขั้นต่ำ - สูง นิสิตทั้ง ๒ กลุ่ม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๔ ประการ กล่าวคือ นิสิตที่มีลักษณะเชิงสถิติขั้นต่ำ มีแนวโน้มชอบอาจารย์ ซึ่งไม่เคร่งครัดตามประมวลการสอน อนุญาตให้นิสิตกำหนดแนวการเรียนด้วยตนเอง ชอบอาจารย์ที่ไม่ให้คำตอบตรง ๆ แต่กระตุ้นให้นิสิตได้ค้นคว้าด้วยตนเอง ชอบอาจารย์ที่บรรยายหรืออภิปราย โดยใช้เอกสารประกอบอื่น ๆ เป็นหลักมากกว่าอาจารย์ที่ยึดถือตำราเรียน ชอบอาจารย์ที่มีบทบาทในสาขาวิชาของตน มากกว่ากลุ่มนิสิตที่มีลักษณะเชิงสถิติขั้นสูง ซึ่งข้อค้นพบเหล่านี้ยืนยันแนวความคิดว่าด้วยลักษณะเชิงสถิติขั้นต่ำ นี้ เพราะนิสิตที่มีลักษณะเชิงสถิติขั้นต่ำ จะเป็นผู้ที่มีใจกว้าง มีความยืดหยุ่น จึงมีแนวโน้มไม่ชอบความเข้มงวด เคร่งครัดในเรื่องใด ๆ รวมทั้งการเรียนการสอนที่ต้องเป็นไปตามประมวลการสอนอย่างเคร่งครัด เพราะต้องการมีอิสระที่จะเลือกและตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่า ส่วนนิสิตที่มีลักษณะเชิงสถิติขั้นสูง จะพึงพอใจให้ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปอย่างมีระบบระเบียบ เป็นแบบแผนที่แน่นอนตายตัว ดังที่ดาวาลิบี และชูเมอร์ (Dowaliby and Schumer) ศึกษาพบว่านักศึกษา ซึ่งมีความวิตกกังวล อันเป็นลักษณะหนึ่งของผู้ที่มีลักษณะเชิงสถิติขั้นสูง จะเรียนได้ดีกว่าในการเรียนซึ่งกำหนดโครงสร้างที่เป็นระเบียบแน่นอนตายตัว นิสิตกลุ่มที่มีลักษณะเชิงสถิติขั้นสูง ชอบอาจารย์ที่ให้คำตอบตรง เนื่องจากนิสิตดังกล่าวไม่ชอบความไม่แน่นอน ไม่มีความอดทนต่อความสับสน สงสัย หรือการรอคอย นิสิตกลุ่มที่มีลักษณะเชิงสถิติขั้นสูง มีแนวโน้ม ชอบอาจารย์ที่สอนโดยยึดถือตำราเรียนเป็นหลัก อันเป็นลักษณะของการพึ่งพาผู้มีอำนาจ (authority) เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่น ความมั่นใจ

เมื่อนิสิต ประเมินจากลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามลักษณะข้างต้น เท่าที่นิสิตมีประสบการณ์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิสิตส่วนมาก (ร้อยละ ๖๒.๕) เห็นว่าอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับค่อนข้างพึงพอใจ และนิสิตจำนวนไม่น้อย (ร้อยละ ๓๐.๕) เห็นว่าอาจารย์ยังอยู่ในระดับค่อนข้างไม่พึงพอใจ จากการเปรียบเทียบระหว่างนิสิตที่ศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์ และนิสิตซึ่งอยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์ ปรากฏว่า นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ค่อนข้างพอใจในอาจารย์ มากกว่านิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ อาจตั้งข้อสังเกตต่าง กัน เป็นสอง

ประการ คือ นิสิตทางสังคมศาสตร์ เป็นกลุ่มนิสิต ซึ่งไม่เรียกร้องต้องการคุณสมบัติที่พึงมีในตัว อาจารย์มาก เท่ากับนิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ หรืออีกประการหนึ่งอาจเป็น เพราะอาจารย์ในสาขาสังคมศาสตร์ เป็นอาจารย์ที่มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เป็นที่พึงพอใจของนิสิตมาก อาจารย์ผู้สอนทางสาขาวิทยาศาสตร์

การเปรียบเทียบนิสิตกลุ่มที่มีลักษณะเชิงสหพันธ์ต่ำกับกลุ่มนิสิตซึ่งมีลักษณะเชิงสหพันธ์สูง พบว่า นิสิตที่มีลักษณะเชิงสหพันธ์ต่ำ มีความพึงพอใจในอาจารย์น้อยกว่า กลุ่มนิสิตที่มีลักษณะเชิงสหพันธ์สูง ในกรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน อาจพิจารณาได้ว่า นิสิตที่มีลักษณะเชิงสหพันธ์ต่ำ มีความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์มากกว่า ต้องการอาจารย์ซึ่งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความคาดหวัง แตกต่างจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนนิสิตกลุ่มที่มีลักษณะเชิงสหพันธ์สูง เป็นผู้ที่ค่อนข้างพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ ไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก มีความคาดหวังต่ออาจารย์ไม่สูงมากนัก จึงมีความพึงพอใจในอาจารย์ของมหาวิทยาลัยในระดับสูงกว่า หรืออาจพิจารณาได้ว่า คณาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสภาพการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ตอบสนองนิสิตกลุ่มที่มีลักษณะเชิงสหพันธ์สูง มากกว่านิสิตอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการบริหารของมหาวิทยาลัย โดยส่วนรวมมีส่วนที่จะสนับสนุนกลุ่มนิสิตที่มีลักษณะยอมตาม ต้องการพึ่งพาในอำนาจผู้มีอำนาจ ชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากกว่าที่จะตอบสนองส่งเสริมนิสิตที่ต้องการเป็นอิสระ มีความคิดวิพากษ์วิจารณ์ อย่างไรก็ตามข้อสังเกตเหล่านี้จำเป็นต้องศึกษาริวิจัยให้ลึกซึ้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบ ซึ่งได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัย

๑.๑ สำหรับฝ่ายวิชาการ

จากลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิสิตต้องการอาจารย์ที่เห็นและให้ความสำคัญต่อนิสิต โดยไม่เคร่งครัดกับกฎ ระเบียบ สามารถผ่อนปรนตามความคิดเห็นและความต้องการของนิสิต ในการสอนมีวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นิสิตได้มีส่วนร่วม อาจารย์ที่ติดตามความคิดเห็นของนิสิต คืออาจารย์ที่สามารถเสียสละเวลา ให้ความเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์กับนิสิต นอกเหนือจากเรื่องทางวิชาการ และ

นอกเวลาของการเรียนการสอนในชั้น ให้นิสิตปรึกษาหารือ พูดคุย นิสิตไม่ได้ต้องการอาจารย์ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นนักวิชาการระดับชาติ สนใจศึกษา ค้นคว้าวิจัย แต่ไม่มีเวลาสนใจในตัวผู้เรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับนิสิต นิสิตมองเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับตนเอง ซึ่งนักการศึกษาหลาย ๆ คน ก็มีความเชื่อว่าความเป็นมิตรระหว่างอาจารย์กับนิสิตจะก่อให้เกิดความศรัทธา ความเป็นกันเองและความช่วยเหลือจากอาจารย์ จะช่วยให้นิสิตสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ช่วยให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และได้ใช้เวลาระหว่างการศึกษานในมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง และจบเป็นบัณฑิตที่พร้อมด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามปฏิธานของมหาวิทยาลัย ในการพิจารณาบุคคลเป็นอาจารย์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย จึงควรคำนึงถึงคุณลักษณะซึ่งบุคคลที่จะมาเป็นอาจารย์พึงมีอันจะช่วยให้นักศึกษาได้ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตได้ตามปฏิธานที่ตั้งไว้

นอกจากนี้ อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่สนใจทำงานวิจัย และเขียนตำรามากกว่าหน้าที่การสอน เนื่องจากงานวิจัย หรือการเขียนตำราให้ผลตอบแทนมากกว่าหลาย ๆ ด้าน เช่น ในการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อเสียง ตลอดจนรายได้ ดังนั้น หากจะให้อาจารย์สนใจการสอนมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารจำเป็นต้องให้น้ำหนักแก่งานสอนของอาจารย์มากขึ้น การประเมินอาจารย์โดยเฉพาะการประเมินการสอน เป็นสิ่งซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างจริงจัง ด้วยวิธีการที่เหมาะสม จะประเมินโดยผู้บริหาร โดยเพื่อนอาจารย์เอง หรือโดยนิสิต เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเตรียมการสอน การศึกษาค้นคว้า เพื่อประกอบการสอนของอาจารย์ การมอบหมายงานแก่นิสิต รวมไปถึงบุคลิกภาพส่วนตัวในด้านการให้ความเป็นกันเองแก่ผู้เรียน การเสียสละเวลาให้นิสิตได้ปรึกษา พูดคุย ให้คำแนะนำแก่นิสิตในเรื่องทางวิชาการ และอื่น ๆ เหล่านี้ เพื่อนำผลที่ได้มาประกอบการพิจารณาความดีความชอบ และเพื่อให้อาจารย์ได้ปรับปรุงตนเอง และการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น รวมทั้งอาจนำคุณภาพการสอนของอาจารย์มาเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาเลื่อนสถานภาพทางวิชาการของอาจารย์ด้วย

๑.๒ สำหรับฝ่ายกิจการนิสิต

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับลักษณะเชิงสถิติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพบว่า นิสิตชั้นปีที่สอง เป็นนิสิตกลุ่มที่มีลักษณะเชิงสถิติสูงที่สุด นั้น เมื่อพิจารณาสภาพของนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นิสิตชั้นปีที่สอง เป็นนิสิตกลุ่มที่สนใจกิจกรรมมากเป็นพิเศษ

ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย และระดับคณะ และกิจกรรมที่ดูเหมือนว่าเป็นหน้าที่ของนิสิตชั้นปีที่สอง คือการอบรมดูแลนิสิตใหม่ จะเห็นได้จากกิจกรรมการต้อนรับนิสิตใหม่ในรูปแบบและของกลุ่มต่าง ๆ กิจกรรมเชียร์ของนิสิตใหม่ การวางกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้นิสิตใหม่ปฏิบัติตาม ซึ่งปัจจุบันแม้จะไม่เคร่งครัดมากนัก แต่ยังคงมีอยู่บ้าง ผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นิสิตเมื่อศึกษาอยู่ในชั้นปีที่หนึ่ง มีลักษณะเชิงสิทธิอันต่ำกว่า เมื่อศึกษาอยู่ในชั้นปีที่สอง นิสิตชั้นปีที่สอง มีลักษณะเชิงสิทธิอันสูงสุด และลดลงเมื่ออยู่ชั้นปีที่สามและปีที่สี่ จึงอาจตั้งข้อสงสัยได้ว่า นิสิตเมื่อศึกษาในชั้นปีที่สอง เป็นผู้ที่ผ่านการอบรมดูแลของนิสิตรุ่นพี่ ทำให้มีลักษณะเข้มงวด ไม่ผ่อนปรน ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็น ซึ่งแตกต่างไปจากความคิดเห็นของตนเอง มหาวิทยาลัยโดยฝ่ายกิจการนิสิต ควรพิจารณาว่าเป็นการสมควร เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด ในการมอบให้นิสิตรุ่นพี่ ปกครองดูแลนิสิตใหม่ ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่สอง ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่นี้ ส่วนใหญ่ยังไม่เป็นผู้ใหญ่เต็มที่ การอบรมดูแลอาจมีลักษณะที่เป็นไปเพื่อการทดแทนสิ่งที่ตนเองได้ถูกบีบบังคับ เมื่อเริ่มเข้ามาเป็นนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง หรือทำให้นิสิตใหม่มีความยึดมั่นอยู่ในสิ่งซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลดีกับตนเอง หรือส่วนรวม เช่น การรักสี รักคณะ ซึ่งก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทระหว่างนิสิตต่างคณะในการแข่งขันกีฬา ที่ปรากฏอยู่บ่อยครั้ง มหาวิทยาลัย จึงควรพิจารณาหาวิธีการเพื่อให้การศึกษาอบรมนิสิตใหม่แทนนิสิตรุ่นพี่ ตามแนวทางและวิธีการที่มหาวิทยาลัยเห็นว่าเหมาะสม โดยกำหนดนโยบายในการพัฒนานิสิตให้ชัดเจน รวมทั้งควรมีการพิจารณาปรับปรุงกิจกรรมนอกหลักสูตร สำหรับนิสิต เพื่อช่วยให้นิสิต ได้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา ทางด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ ไปในแนวทางที่พึงประสงค์ เป็นผู้ที่มีจิตใจกว้าง ยอมรับความแตกต่างในทางความคิด ความเชื่อ

นอกจากนี้ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมในงานกิจกรรมนิสิต เช่น การเป็นที่ปรึกษาในกิจกรรมของนิสิต ใช้เวลาว่างของอาจารย์ส่วนหนึ่งให้ความเป็นกันเอง ปรึกษาหารือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องเห็นความสำคัญ ส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้อาจารย์ที่สนใจงานด้านกิจการนิสิต เช่น การให้รางวัลอาจารย์ดีเด่นในงานกิจการนิสิต ฯลฯ

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์

ด้วยเหตุที่อาจารย์เป็นผู้มีความสำคัญ และมีอิทธิพลมากที่สุดต่อความสำเร็จของนิสิต อาจารย์จึงควรให้ความสนใจในการสอนและในตัวนิสิต ในการศึกษา อาจารย์คือปัจจัยที่สำคัญที่สุด และเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับนิสิต อาจารย์จะสามารถกระตุ้นให้นิสิตมีความสนใจ เกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นำไปสู่การพัฒนาในตัวนิสิต ทั้งในด้านความรู้และ

บุคลิกภาพ การกระตุ้นให้นิสิตสนใจ และเกิดการเรียนรู้ จะได้ผลมากขึ้นเพียงไรขึ้นอยู่กับ
ประสิทธิภาพในการสื่อสาร ระหว่างอาจารย์กับนิสิต อาจารย์จึงควรให้ความเป็นกันเอง ให้ความ
ความช่วยเหลือ มีความกระตือรือร้น มีความจริงใจ พยายามปรับปรุงการสอนให้เป็นที่น่าสนใจ
เพื่อให้นิสิต เกิดทัศนคติที่ดีต่อการ เรียนและต่ออาจารย์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะเชิงสัทธัตถ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
อื่น ๆ เช่น นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นิสิตเกษตรศาสตร์ นิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทร
วิโรฒ เป็นต้น ซึ่งโดยธรรมชาติแล้ว อาจมีความแตกต่างจากนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อ
ให้ได้ทราบลักษณะพื้นฐานทางบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ได้กว้างขวางมาก
ยิ่งขึ้น

๒. ควรมีการศึกษาถึงส่วแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อลักษณะเชิงสัทธัตถ์ของนิสิตนักศึกษา
เช่น สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ความเป็นอยู่ กิจกรรมของนิสิตนักศึกษา สถานภาพทาง
เศรษฐกิจ ภูมิหลังของครอบครัว ซึ่งจะช่วยให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์ และเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

๓. ควรมีการศึกษาถึงลักษณะการเรียนการสอน และบุคลิกภาพของอาจารย์ว่ามีความ
สัมพันธ์ และมีผลต่อลักษณะเชิงสัทธัตถ์ของนิสิตนักศึกษาอย่างไร

๔. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะเชิงสัทธัตถ์ของนิสิตนักศึกษา ซึ่งศึกษาอยู่ในสาขา
วิชาแตกต่างกันให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

๕. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของอาจารย์ทางสังคมศาสตร์ และอาจารย์
ทางสาขาวิทยาศาสตร์

๖. ควรมีศึกษาลักษณะอาจารย์ในอุดมคติของนักศึกษา ในสถาบันต่าง ๆ โดยให้
นักศึกษา ระบุคุณสมบัติพิเศษที่มีในอาจารย์เหล่านั้น เพื่อให้ทราบลักษณะที่พึง ประสงค์ ของ
อาจารย์มากยิ่งขึ้น

๗. ควรมีศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างทางความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึง ประสงค์
ของอาจารย์ ของนักศึกษา ในสาขาวิชาต่างกันและในสถาบันต่างกัน